

Склад видання (за каталогом Фрис, що відповідає примірнику ЛННБУС): титул – арк. [1]; “Мѣсацословъ” – арк. [1-104]; “Оуказъ како достоит разумѣти” – арк. [104-107 зв.]; “Возследованіє стѣа м, цы” – арк. [108-163 зв.]; “Возследованіє стѣа н, цы” – арк. [163-176 зв.]; “Молебникъ” – арк. [177-223 зв.]; “Правило молебнѣ” – арк. [224-232 зв.]; “Исповеданіє повседневно грѣховъ” – арк. [233-249 зв.]; “Послѣдованіє еже къ причащенію” – арк. [249-294]; “Канонъ молебень къ Гоу Бгу” – арк. [294-249 зв.]; “Пасхаліа е юже движиміи празники исправляются” – арк. [310-319 зв.]; “Лѣта ѿ сътвореніа мирѣ, лѣтописца вкратце избраный” – арк. [319-320 зв.]; “Слоужба повся дни къ Гдѣ нашему Іс Хѣ” – арк. [1-16].

Складова частина Часослова, виданого 25.05.1612 р. (арк. 176-351). Надрукований з окремим титульним аркушем. Заголовок – “Месяцесловъ сиречь последованіє місяцем по преданію церковному, по уставу ж иже в Иерусалиме святых лавры”. Датування в заголовку: “Повеленіємъ пресвятлаго и богохранимого княжети Януша Острозского каштеляна Краковского изобразися в Острозѣ. Лѣто о воплощеніа Христова 1612 Мая 25”. Таким чином, ця книга була надрукована за вказівкою і підтримкою сина князя В.-К. Острозького Януша. Гравюра: герб князя Януша Острозького на зв. тит. арк. (розм. 97 x 71 мм.). На звороті 2-го арк. текст: “На старожитный клейноть яснѣ освещенныхъ и велможныхъ княжат Острозскихъ”. Ті ж вірші, що і в “Часослові” 1612 р. (текст: – Українська поезія. Кінець XVI – початок XVII ст. / Упоряд. В. П. Колосова, В. І. Кречотень. – Київ, 1978. – С. 180).

Місця зберігання: Україна – Львів: ЛННБУС; Росія – С.-Петербург: РНБ (деф. примірник).

Каталоги стародруків: Быкова Т. А. Каталог изданий Острожской типографии и трех передвижных типографий. – Ленинград, 1972. – № 22. – С. 45, 46; Бычков А. Ф. Заметки о некоторых церковнославянских старопечатных книгах // Отчет импер. Публичной библиотеки.

– С.-Петербург, 1886. – № 1. – С. 23; В помощь составителям сводного каталога старопечатных изданий кирилловского и глаголического шрифтов: Метод. указания: Славянская кирилловская печатная книжность XV – первой четверти XVII в. / Сост. Ю. А. Лабынцев. – Москва, 1982. – № 43. – С. 31; Запаско Я., Ісаєвич Я. Пам’ятки книжкового мистецтва. Каталог стародруків, виданих на Україні. – Львів, 1981. – Кн. I (1574-1700). – № 88. – С. 36; Каталог кириличних стародруків Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника Національної академії наук України. – Вип. 2: Видання друкарень Острога, Дермані, Стрятина, Крилоса, Угорець, Рохманова / Авт.-укл. В. Я. Фрис. – Львів, 1996. – № 43. – С. 37-39; Максименко Ф. П. Кириличні стародруки українських друкарень, що зберігаються у львівських збірках. – Львів, 1975. – № 200. – С. 37.

Література: Ісаєвич Я. Д. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. – Львів, 2002. – С. 136; Копержинський К. Острозька друкарня в Острозі та Дермані після Берестейської унії (1596 р.), її видання і діячі // Бібліологічні вісті. До 350-річчя друкарства 1571-1924. – Київ, 1924. – Ч. 1-3. – С. 81.

Наталія Бондар,
Микола Ковальський

Міщанські і шляхетські Міроди в Острозі часів Академії (спроба реконструкції персонального каталогу студентів)

Як засвідчують відомі альбоми та списки вихованців Замоїської академії, Київської братської школи, Луцького й Острозького єзуїтських колегіумів, чимало студентів походили з теренів міста, у якому розташовувався навчальний заклад. Тому цілком вірогідно, що вихідці з осілої в Острозі шляхти і міщанських родин становили помітну частку спудейської братії ОА. В історіографії небезпідставно висувуються припущення про навчання в ОА острожан Афанасія Китайчича,

Ігнатія Старушича, Сави Фляки, Йоакима (Яна) Єрлича, Дем'яна та Семерія Наливайків, Мелетія і Стефана Смотрицьких.

Виходячи із зібраних нами генеалогічних даних, інформації про володіння нерухомістю в Острозі, проживання в цьому місті, а також патронально-клієнтарні взаємини представників міщанських і шляхетських сімей православного віросповідання з князями *Острозькими*, вдалося встановити імена 101 особи, що могла навчатися в ОА у період з 1576 до 1636 року. Ймовірно, подальші просопографічні дослідження підтвердять це припущення.

Вихованцями ОА могли бути й інші острожани, які через певні причини не потрапили до наведеного нижче переліку. По-перше, можливо, що наші відомості про родовід перерахованих сімей є неповними, а відтак перелік потенційних студентів може бути продовжений. Окрім того, брак генеалогічних даних унеможливорює встановлення потенційних учнів ОА з деяких відомих острозьких родів (Кокорик, Красовських, Плєскачів, Росомах, Щуровичів та ін.).

По-друге, більшість мешканців Острога описаного періоду не мали прізвищ взагалі, а тому встановити родинні зв'язки в міщанському середовищі є надзвичайно складно. Наявність у міщанина прізвища може свідчити про його належність до міської еліти (представники якої були членами магістрату, займаючи помітні місця в ремісничих та купецьких об'єднаннях).

Врешті, по-третє, деякі шляхетські родини місцевого походження, що володіли нерухомістю в Острозі, на межі XVI та XVII ст. змінили конфесійну належність, а відтак навряд чи віддавали своїх нащадків на навчання до "руської школи" (Бронницькі, Ободенські, Єловицькі). З іншого боку, повністю виключати те, що діти католиків і протестантів таки студіювали в ОА, не можна.

БІЛЧИНСЬКІ (БИЛЧИНСЬКІ) [2 особи]

– шляхетський рід, потомствени слуги князів *Острозьких* (див. *Клієнтела кн. В.-К. Острозького*). Тримали на вислuzі с. Білчин Острозької волості (зг. 1584-1588), володіли нерухомістю в Острозі (дім на Загородді перед замком, зг. 1621). В ОА могли навчатися: Стефан Ієвович (син острозького підстарости) та Миколай Васильович (син острозького сінничого) Білчинські, у першій половині XVII ст. землевласники Кременецького повіту Волинського воєводства.

БОЛГАРИНИ [1 особа] – шляхетський рід. Михайло Болгарин, слуга князя *В.-К. Острозького*, мав у заставі с. Шеке-ринці Острозької волості (з 1596, зг. як "державця" ще 1603) і володів нерухомістю в острозькому *Пригородку* (зг. 1603). В ОА міг вчитися його син Ян Михайлович Болгарин, що згадується в 1610-1620-х рр. як землевласник Гродненського і Новогородського повітів Великого князівства Литовського.

БОРОВИЦЬКІ з Малої Боровиці [7 осіб] – шляхетський рід, потомствени слуги князів *Острозьких* та їхніх спадкоємців князів *Заславських*. Мали в Острозькій волості на вислuzі села Малу Боровицю (зг. 1583-1605) та Зозулинці (зг. 1620-ті), володіли двором в острозькому *Пригородку* (зг. 1603). В ОА могли навчатися: Андрій, Федір, Григорій, Максим, Мартин та Іван Юрійовичі і Томаш-Ждан Васильович (син острозького підстарости і бирчого) Боровицькі. Усі вони згодом були землевласниками Кременецького повіту Волинського воєводства, а Томаш-Ждан Боровицький відомий ще як слуга та острозький зем'янин кн. *Заславських*.

БУЧАЙСЬКІ [1 особа] – шляхетський рід, слуги князів *Острозьких* та *Заславських*. В Острозькій волості володіли на ленному праві селом Білчин (зг. 1594-1614), а в Острозі – двором на *Пригородку* (зг. 1603-1634). В ОА міг навчатися син католика Петра Бучайського та православної Марії Єловичівни-Кунівської Лаврин (Вавжинець), староста

литовизький і фалимицький (1612-1615) кн. Януша Острозького, острозький (1620) кн. Олександра Заславського, степанський (зг. 1629) кн. Владислава-Домініка Заславського.

ВІЛЬГОРСЬКІ [4 особи] – шляхетський рід, який походив з Погорини і з якого у XVI – на початку XVII ст. вийшло кілька слуг та клієнтів князів *Острозьких*. У 1620 р. хтось із Вільгорських (очевидно, Олександр Романович) був власником двора в Острозі на *Пригородку*. В ОА могли навчатися сини Романа Львовича, володимирського підстарости *В.-К. Острозького*, Олександр, Роман і Петро, а також їхній двоюрідний брат Криштоф Федорович Вільгорські (усі вони згадуються в першій половині XVII ст. як землевласники Луцького повіту Волинського воєводства). З них Олександр Романович у 1625-1642 рр. очолював уряд луцького войського.

ДЕРЕВЕНЕЦЬКІ (ПРОМЧЕЙКИ-ДЕРЕВЕНЕЦЬКІ, ПРОМЧЕЙКИ-ДЯДКІВСЬКІ) [3 особи] – шляхетський рід, нащадки Грицька Промчейка, потомствені слуги князів *Острозьких* і Заславських. У 1577-1606 рр. Богущ Деревенецький і його сини Михайло та Іван згадуються як “державці” с. Дерев’янче Острозької волості. Водночас у 1603 р. хтось із них володів нерухомістю на *Пригородку*. В ОА могли вчитися: Михайло та Іван Богушевичі і Григорій Іванович Промчейки-Деревенецькі (в першій половині XVII ст. шляхтичі Луцького і Кременецького повітів Волинського воєводства).

ДОЛОТЕЦЬКІ (ПРОМЧЕЙКИ-ДОЛОТЕЦЬКІ) [1 особа] – шляхетський рід, слуги князів *Острозьких*. Вислугою Долотецьких і, водночас, їхнім родовим гніздом було село Долоче (Долотче) Острозької волості. Іван Долотецький (або його рідний брат Ждан) був власником двора на *Пригородку* (зг. 1603). В ОА міг вчитися Ярош Іванович – останній представник роду “по мечу” (вбитий Олександром Бронницьким та Миколаєм Олешею в Острозі восени 1615 р.).

ЄРЛИЧІ [1 особа] – шляхетський рід, потомствені слуги князів *Острозьких*. Матвій Васильович Єрлич володів двором в острозькому *Пригородку* (зг. 1603-1622), а його рідний брат Олізар тримав на службі села Колимлі (зг. 1587-1604) і Крупець (зг. 1603-1604), частини Кривина, Вельбівного і Нетішина (зг. 1593-1594) під Острогом. В ОА міг навчатися *Ян (Яким) Олізарович Єрлич*, в майбутньому шляхтич Київського і Волинського воєводств, автор “Літописця, або хронічки”.

КИТАЙЧИЧІ [5 осіб] – острозький міщанський рід львівського походження; на Волині з початку XVII ст. видавали себе за шляхту. Відомо, що міщанин Марко Семенович Китайчич був зятем острозького вїта Павла Малишевича Новоселецького (локалізувати нерухомість цієї особи в місті не вдалося). В ОА могли навчатися його діти: Стефан, Олександр, Петро, Роман та *Афанасій Марковичі Китайчичі*.

КРАЇВСЬКІ [2 особи] – шляхетський рід з Луцького повіту Волинського воєводства. На початку XVII ст. двоюрідні брати Остафій та Богдан Краївські володіли на службі від князя *В.-К. Острозького* села Країв (зг. 1603) та Плоску (1603-1606) Острозької волості. В ОА могли вчитися сини Богдана: Костянтин та Андрій Краївські (перший з них згодом став слугою кн. Корецьких, а другий залишився вірним князям *Острозьким*, служив *Анні-Алоїзі Ходкевич*).

ЛИСИЧИНСЬКІ (ЛИСИЦЬКІ) [2 особи] – шляхетський рід, нащадки острозького замкового писаря (зг. 1578-1583) Василя Григоровича, який володів на ленному праві селом Лисиче (Лисичин) Острозької волості. Його нащадки володіли нерухомістю також і в Острозі (у 1603 р. згадується “двір Лисичинського” на *Пригородку*, а 1621 р. дім “пана Лисичинського” на поперечній вулиці на Красній Горі). В ОА могли навчатися пасерби писаря: Костянтин і Данило Романовичі Лисичинські.

ЛОБОСИ [4 особи] – шляхетський рід, слуги князів *Острозьких*. У 1542-1616 рр. згадуються як “державці” с. Мишківці Острозької волості. У 1621 р. один із Лобосів, очевидно, Петро Жданович, був власником дому на острозькому Загородді. В ОА могли навчатися його діти: Мартин, Гаврило, Ян та Ілля, шляхтичі Луцького повіту Волинського воєводства (зг. 1650-1670-ті).

МАЛЮШИЦЬКІ [5 осіб] – шляхетський рід, походження якого до кінця не з’ясоване. Родоначальником традиційно вважають королівського секретаря і новгородського підкоморія (1567-1576) Андрія Івановича Обринського. Його сином, народженим від кн. Марини Іванівни Масальської, начебто був Василь Андрійович Малюшицький. Припущення про родинний зв’язок між Обринськими та Малюшицьким ґрунтується на відомостях про те, що Суразький маєток, у якому урядовав Василь Андрійович, тривалий час належав родині підкоморія. У 1580 р. Обринський продав свої володіння князю *В.-К. Острозькому*, який, своєю чергою, записав їх на ОА (1585), а через 10 років призначив суразьким управителем саме В. Малюшицького. Останній був слугою князя; в документах кінця XVI ст. відомий як “старший строїтель і патрон Острозького шпитала” (див. *Суразький Василь*). У 1621 р. один із його нащадків (гіпотетично, Сила-Силуян) був власником дому на Сухій Волі в Острозі. В ОА могли навчатися: Андрій, Семен та Сила-Силуян Васильовичі (?), а також Ілля і Костянтин Силуяновичі Малюшицькі.

МОЛОЧКИ [1 особа] – острозький міщанський рід. У 1570-х роках Степан Гаврилович Молочко був власником дому на острозькому ринку, а Левко Молочкович посідав нерухомість на Гнилій вулиці (зг. 1620). В ОА міг вчитися син (?) Степана Андрій Молочко, що згадується в 1602-1604 рр. як острозький бурмистр.

НАЛИВАЙКИ [1 особа] – острозький міщанський (болярський ?) рід, походження

якого до кінця не з’ясоване (гіпотетично – міщани з подільського Гусятина або бояри з його околиць). Наприкінці XVI – на початку XVII ст. в Острозі (на Загородді перед замком) жила велика родина Наливайків, найвідомішими представниками якої є настоятель острозької *Богоявленської церкви Дем’ян Наливайко* та його брат, сотник надвірної хоругви Острозьких Семерій. В ОА міг вчитися Іван (Іоан, Ян) Дем’янович Наливайко-Берковський (Бирковський) – син богоявленського священика і слуга кн. Заславських, у 1633-1634 рр. луцький гродський регент, 1636 р. намісник луцького підстарости кн. Павла Друцького-Любецького.

НОВОСЕЛЕЦЬКІ (ЧЕЧЕЛІ-НОВОСЕЛЕЦЬКІ) [9 осіб] – шляхетський рід, нащадки острозького вйта (зг. 1574-1593) Павла Малишевича. Вйт та його діти мали на службі села Новосілки (зг. 1575-1603) та Шатерники (зг. 1595-1613) Острозької волості, володіли нерухомістю в місті (дім на ринковій площі?). В ОА могли вчитися діти та онуки вйта: Яків (Яцько), Петро, Андрій та Іван Павловичі, Ян, Андрій та Юрій Яковичі, Юрій та Василь Андрійовичі Новоселецькі (у першій половині XVII ст. землевласники Луцького та Кременецького повітів Волинського воєводства).

ПАВЛОВИЧІ [13 осіб] – шляхетський рід, потомствені слуги князів *Острозьких*. Упродовж XVI – першої половини XVII ст. (у різний час) володіли на ленному праві та у заставі селами Хорів, Довжок, Скнить, Рівки, Клепачі, Котівку, Глинники, Убільці, Ледавку, Капустин і Цурків Острозької волості. В Острозі володіли двором на *Пригородку* (зг. 1602-1622) та будинком на Зарванській вулиці (зг. 1621). В ОА могли навчатися нащадки острозького старости і луцького воєвського Михайла Павловича: його діти Прокіп, Григорій і Симон (Шимон) та онуки Миколай (Михайло), Іван, Олександр, Василь (Вацлав) і Костянтин Прокоповичі, Олек-

сандр, Юрій, Самійло, Онаній та Данило Симоновичі Павловичі (в першій половині XVII ст. зем'яни Луцького повіту Волинського воєводства).

ПІСОЧИНСЬКІ [2 особи] – шляхетський рід, представники якого мали земельні володіння у Брацлавському та Волинському воєводствах. Королівський писар (1569-1593) і секретар (1601-1606), брацлавський підкоморій (1582-1606) Лаврин Гнівошевич Пісочинський був клієнтом *В.-К. Острозького*. На діничному праві володів Кунівським маєтком неподалік від Острога, а в самому Острозі йому належав двір на *Пригородку* (зг. 1603). В ОА могли вчитися його сини: Яків (Якуб) та Олександр Пісочинські. З них Олександр, що на зламі XVI та XVII ст. студював у Краківській академії, міг здобути початкову освіту в Острозі. Згодом був королівським дворянином (зг. 1620), сурогатором вінницького староства (зг. 1620), кам'янецьким (1631-1635) і київським (1635-1646) каштеляном, новгородсіверським старостою (1633-1641). Незадовго до смерті отримав привілей на уряд польного коронного гетьмана (1645). Брат Олександра Якуб Пісочинський у 1621-1632 рр. згадується як брацлавський чашник.

СЕНЮТИ-РАДОГОСЬКІ [11 осіб] – шляхетський рід, нащадки Сенюти Кобаковича, який жив на початку XV століття. Станом на другу половину XVI ст. рід вже мав дві гілки, започатковані дітьми Яцька Патрикійовича Радогоського – Богданом та Миколаєм Сенютами. З Острожчиною була тісно пов'язана родина останнього з них. Миколай Яцькович на ленному праві посідав с. Малу Радогощу Острозької волості і володів двором у нижньому острозькому замку, поруч з яким розташовувався двір його брата Івана (зг. 1603). У 1621 р. згадується двір Дмитра Миколайовича Радогоського на Загородді. В ОА могли вчитися: Василь, Дмитро, Клим, Гаврило, Ярош та Іван Миколайовичі, а також представники наступного покоління:

Семен Васильович, Петро і Ян Дмитровичі, Григорій і Миколай Климентовичі Сенюти-Радогоські – зем'яни Кременецького повіту Волинського воєводства (зг. 1630-1650-ті рр.). З них Дмитро та Клим Миколайовичі у 1621 р. володіли нерухомістю на острозькому Загородді, розташованому у місті поруч із *Пригородком*.

СКРАГИ [2 особи] – острозький міщанський рід. Сергій (Юрій) Кононович Скрага – острозький купець, орендар Литовської і Київської митних комор (зг. 1583-1584), орендар чопового і шосового податків Волинського воєводства (зг. 1594). На початку 1580-х рр. Скрага переїхав з родиною до іншого міста *В.-К. Острозького* – Костянтінова, в якому довгий час, очевидно до смерті, обіймав вітківський уряд (зг. 1593-1599). Незважаючи на цю обставину, певна власність в Острозі у Скраги залишилася (дім на Зарванській вулиці, зг. 1603 р.). В ОА могли вчитися сини Сергія Кононовича Гапон та Василь Скраги (костянтинівські міщани у 1620-1630-х рр.).

СОКОРИ [4 особи] – шляхетський рід, що походив з Полоцького воєводства Великого князівства Литовського; слуги князів *Острозьких*. За даниною Ольбрахта Ласького Григорій Матвійович Сокор посідав на службі с. Глинники під Острогом (з 1568). Від *В.-К. Острозького* Сокори отримали села Убільці та Хоняків (зг. 1594-1605). У 1621 р. їм належав дім на Загородді поруч з острозьким *Пригородком*. В ОА могли вчитися: Григорій Григорович та його сини Самуель, Томаш і Миколай Сокори (у першій половині XVII ст. землевласники Луцького повіту Волинського воєводства та Житомирського повіту Київського воєводства).

СТАРУШИЧІ [3 особи] – острозькі міщани, власники нерухомості на ринковій площі (зг. 1577-1622). Серед помітних представників цього великого роду, що належав до острозької міської еліти, слід виділити купців Радка (Радивона) Старушича (зг. 1577) та

його сина Оксена (помер у 1616 або 1617 р.). В ОА могли вчитися: Фока, *Ігнатій (Гнат)* та Климентій Оксеновичі Старушичі. З них Фока – старший з братів – у 1646 р. був острозьким бурмистром, а його обидва брати зробили чудову церковну кар'єру. Так, відомо, що *Ігнатій Старушич* був настоятелем Успенської церкви Києво-Печерської лаври (зг. 1637), ігуменом Гойського Святомихайлівського монастиря і ректором облаштованої при ньому школи (зг. 1639), пізніше ігуменом Київського Богоявленського братського монастиря і ректором Київського колегіуму (1640-1642), ігуменом Видубицького монастиря (зг. у 1640-х) і, врешті, моголівським єпископом (1650). Молодший з братів Оксеновичів Климентій у 1650-1660-х роках згадується як ігумен Києво-Видубицького монастиря.

СТРАХНИ (СТРАХНОВИЧИ) [2 особи] – острозький міщанський рід, представники якого на початку XVII ст. володіли нерухомістю в Острозі на ринковій площі та на Заріччі. В ОА могли вчитися: Михайло (Мисько, Мишко) та Микита Петровичі Страхни. Останній з них у 1626 р. був острозьким бурмистром.

УЇЗДЕЦЬКІ [3 особи] – шляхетський рід, слуги князів *Острозьких*. Григорій Гнівшевич Уїздецький у 1601-1608 р. згадується як “державця” с. Уїздці Острозької волості, був власником двора в Острозі на *Пригородку* (зг. 1596-1622). В ОА могли вчитися його сини Павло, Мартин та Василь (у другій третині XVII ст. землевласники Луцького повіту Волинського воєводства).

ХОРІВСЬКІ (ПРОМЧЕЙКИ-ХОРІВСЬКІ, ВОЙНИЛОВИЧИ-ХОРІВСЬКІ) [3 особи] – шляхетський рід, слуги князів *Острозьких*. Іван та Дем'ян Ждановичі посідали на ленному праві села Хорів, Зозулинці і Користь Острозької волості (зг. 1577-1604). Хтось із них (імовірно, Дем'ян) у 1603 р. володів двором на острозькому *Пригородку*, який піз-

ніше потрапив до рук одного з Дем'янових синів (зг. 1620). В ОА могли вчитися: Ян, Юрій та Андрій Дем'яновичі Промчейки-Хорівські, зем'яни Кременецького повіту Волинського воєводства (зг. 1610-1630-ті).

ФЛЯКИ (ФЛЯЧИЧІ, ХЛЯЧИЧІ) [6 осіб] – острозький міщанський рід, власники нерухомості на передмістях Острога (зг. 1577-1603). У джерелах XVI ст. згадуються імена острозьких купців і ремісників Антона, Ждана, Романа та Яська Фляк. В ОА могли навчатися *Сава* (майбутній ректор цього ж навчального закладу), Андрій, Яцько, Ждан, Данило, ще один Андрій (власники будинків на острозькому Застав'ї, зг. 1620 р.) Фляки.

ЦУРКІВСЬКІ (ПРОМЧЕЙКИ-ЦУРКІВСЬКІ) [3 особи] – шляхетський рід, нащадки Несміяна Цурківського. Григорій та Ян Несміяновичі тримали на службі с. Цурків Острозької волості (зг. 1580-1590-ті), а перший з них володів ще й двором в острозькому *Пригородку* (зг. 1577-1603). В ОА міг вчитися онук пана Несміяна Миколай Васильович, а також двоюрідні брати останнього Філон та Юрій (Григоровичі ?) Цурківські (у першій половині XVII ст. землевласники Луцького повіту Волинського воєводства та Брацлавського повіту Брацлавського воєводства).

Джерела: ЦДІАУК. – Ф. 21. – Оп. 1. – Спр. 47. – Арк. 245-245 зв.; Спр. 57. – Арк. 43 зв.; Ф. 22. – Оп. 1. – Спр. 13. – Арк. 527 зв.; Спр. 14. – Арк. 155-155 зв., 555-555 зв., 559 зв.; Спр. 35. – Арк. 59 зв., 61 зв.-62; Спр. 39. – Арк. 136 зв.-137; Ф. 25. – Оп. 1. – Спр. 12. – Арк. 526-526 зв.; Спр. 15. – Арк. 407 зв.; Спр. 30. – Арк. 740-741; Спр. 31. – Арк. 222-224 зв., 427-428 зв.; Спр. 34. – Арк. 179 зв.-180; Спр. 59. – Арк. 784-785 зв.; Спр. 67. – Арк. 793; Спр. 71. – Арк. 348 зв.-349 зв.; Спр. 76. – Арк. 1076 зв.; Спр. 89. – Арк. 177; Спр. 95. – Арк. 364, 473 зв.; Спр. 103. – Арк. 52-52 зв., 676 зв.-677, 763 зв.-764; Спр. 127. – Арк. 963 зв.; Спр. 133. – Арк. 666 зв.; Спр. 139. – Арк. 761, 939; Спр. 193. – Арк. 1044; Спр. 198. – Арк. 1011, 1070 зв.; Спр. 229. – Арк. 654 зв.-655 зв.; Ф. 26. – Оп. 1. – Спр. 13. – Арк. 1041-1042 зв.; Спр. 16. – Арк. 48-50; Ф. 28. – Оп. 1. – Спр. 27. – Арк. 13 зв.-16 зв., 314 зв.-315 зв., 335 зв.-337, 339-339 зв.;

Спр. 45. – Арк. 105 зв., 115, 119, 128, 324; Спр. 46. – Арк. 556 зв.; Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – Спр. 375/374 С. – Арк. 214, 337 зв.; Спр. 537 п/1743. – Арк. 111 зв.; Biblioteka ks. Czartoryskich w Krakowie. – Sygn. 3454 IV. – S. 70, 73-74; Хроніка Острозької парафії / Відчитав Тарас Вихованець // Волянина з Волині. Релігійно-суспільне видання Римо-католицької Луцької Дієцезії. – Острів, 2004. – Ч. 3 (58). – С. 45; Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII століття / Упор. В. Атаманенко. – Київ – Острів – Нью-Йорк, 2004. – С. 19-20, 34-36, 47-52, 74-82, 88-98, 185, 188-202, 296-300; Trepka Walerian Nekanda. Liber Generationis Plebeianorum (“Liber Chamorum”) / Opracował Rafał Leszczyński. – Wrocław – Warszawa – Kraków, 1995. – S. 200; Nomina parochianorum ex Visitatione Anni 1622 [в статті]: Akta kościoła farnego ostrogskiego od r. 1622 co ważniejsze wydał Jakób Hoffman // Rocznik Wołyński. – Równe, 1934. – Т. 3. – S. 192-214; Urzędnicy województw kijowskiego i czerniechowskiego XV-XVIII wieku. Spisy / Opr. Eugeniusz Janas i Witold Klaczewski. – Kórnik, 2002. – S. 30; Urzędnicy wołyńscy XIV-XVIII wieku. Spisy / Opr. Marian Wolski. – Kórnik, 2007. – S. 101.

Література: Горін С.М. Гошанський монастир святого Михаїла Архангела на початку свого існування (1640-ві) // Національний університет “Києво-Могилянська академія”. Наукові записки. – Київ, 2009. – Т. 91 [Історичні науки]. – С. 18; Довбищенко М. Реалії та міфи релігійного протистояння на Волині в кінці XVI – першій половині XVII ст. // Соціум. Альманах соціальної історії. – Київ, 2003. – С. 77; Крикун М. Матеріали про діяльність гродського і земського судів Брацлавського воєводства останньої чверті XVI – першої половини XVII століття в архіві шляхетського роду Пісочинських // Крикун М. Брацлавське воєводство у XVI-XVIII століттях. – Львів, 2008. – С. 67-68; Леп’явко С. Козацькі війни кінця XVI ст. в Україні. – Чернігів, 1996. – С. 134-136; Мицько І. З. Острозька слов’яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 89, 95, 98, 100, 111-113, 115; Тесленко І. Роди острозьких міщан у пом’янику Межигірського монастиря // Сангушківські читання. Збірник наукових праць. – Львів, 2004. – С. 210-212; Його ж. Родинний клан Єрличів // Соціум. Альманах соціальної історії. – Київ, 2004. – Вип. 4. – С. 135-188; Його ж. Чечелі-Новоселецькі та їхнє родове гніздо // Метафора спільного дому. Заславщина багатьох культур. Матеріали наукової конференції 21-22 грудня 2006 року. – Ізяслав, Острів, 2006. – С. 28-

31; Його ж. Шата “презацного уроження” отця Ігнатія Старушича (нові матеріали про походження та волинську рідню ректора Київського колегіуму) // Київська Академія. – Київ, 2007. – Вип. 4. – С. 180-185; Його ж. Хто є хто в імперії “старого” князя. “Острозька шляхта” // Соціум. Альманах соціальної історії. – Київ, 2008. – Вип. 8. – С. 119-133; Його ж. Шляхетська нерухома власність у “нижньому” острозькому замку (“пригородку”) наприкінці XVI – на початку XVII ст. // Студії і матеріали з історії Волині. 2009 / Під ред. Володимира Собчука. – Кременець, 2009. – С. 192-225; Шевченко Т. Єзуїтське шкільництво на українських землях останньої чверті XVI – середини XVII ст. – Львів, 2005. – С. 263-275; Яковенко Н. Матеріали до персонального складу канцелярії Волині, Наддніпрянщини та Східного Поділля (Остання третина XVI – середина XVII століть) // До джерел. Збірник наукових праць на пошану Олега Купчинського з нагоди його 70-річчя. – Київ-Львів, 2004. – Т. 1. – С. 352; Boniecki A. Herbarz polski. – Warszawa, 1900. – Т. 2. – S. 249; Pułaski K. Kronika polskich rodów szlacheckich Podola, Wołynia i Ukrainy. – Warszawa, 1991. – Т. 2. – S. 133-141, 150; Uruski S. Rodzina. Herbarz szlachty polskiej. – Warszawa, 1905. – Т. 2. – S. 82.

Ігор Тесленко

Монастир Чесного Хреста (біля м. Острога)

Ймовірно, виник у першій половині XVI ст. або й раніше, бо в “Акті введення у володіння Острозькою волостю Беати та Гальшики Острозьких 1542 р.” згадується “монастир Чесного Хреста з тим же селом”. У “Підтвердженні прав Беати Острозької на маєтки покійного чоловіка з вписанням акту їх поділу в 1542 р. між нею та її дочкою Гальшкою” іменується “село з манастырем Чесного крества”. Ця ж обитель згадується й в акті розподілу володінь *Острозьких* між *Янушем та Олександром Костянтиновичами* від 1603 р., де говориться про “Монастирок (“Manasterzec”) село ченців Чесного Хреста”, а в “Первинному поборовому реєстрі